

Strategie předcházení školní neúspěšnosti

Příloha Minimálního preventivního programu na školní rok 2023/2024

Výchozím dokumentem a podkladem pro zpracování Strategie předcházení školní neúspěšnosti je vyhláška č. 27/2016 Sb. a vyhláška č. 197/2016 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních v platném znění.

Školní neúspěšnost

Jde o situaci, kdy má žák špatný prospěch, ale tento fakt nemusí souviset s intelektovými schopnostmi žáka. Žák obtížně zvládá studium v jeho počátcích (příchod ze ZŠ, z učňovského oboru na maturitní), v samotném průběhu vzdělávání nebo na konci s blížícími se výstupy studia, jako jsou závěrečné zkoušky nebo zkoušky maturitní.

Příčiny školní neúspěšnosti

Výkon žáka může být snížen nízkou sebedůvěrou, negativním sebehodnocením či postojem ke škole, nebo emočními, zdravotními, pracovními či rodinnými problémy či důvody. Může být dána osobností žáka (snížená inteligence, zhoršená paměť, emoční labilita, poruchy učení a chování), rodinou (nepodnětné rodinné prostředí, rozdílné osobnostní a sociální podmínky života v rodině, nesprávné typy výchovy, složitá rodinná situace, nevhodné pracovní a sociální návyky v rodině, nezájem rodičů o vzdělávací proces u svého dítěte, odlišný hodnotový systém rodiny), ale i nedostatky ve výchovném a vzdělávacím procesu ve škole (malá aktivizace žáka ve vyučování, nedostatečná motivace, nevhodné způsoby práce s žákem, nerespektování vývojových hledisek a principů pedagogické práce, špatné vztahy mezi učitelem a žákem, popřípadě mezi žákem a spolužáky, konflikty ve spolupráci školy s rodinou apod.).

Situace svědčící o školní nespěšnosti

- žákův prospěch v předmětu nebo ve více předmětech výrazně zhorší o 2 stupně (nebo více) ve čtvrtletí nebo pololetí
- žák ve čtvrtletí nebo v pololetí neprospívá v jednom nebo ve více předmětech
- doprovodné projevy neurotické (bolesti hlavy a břicha, nechutenství, zvracení, tiky a fobie), poruchy chování (záškoláctví, útky ze školy, z pracovišť OV, z domova, sebepoškozování) a projevy obranných mechanismů (pocity méněcennosti, ztráta motivace, útek do říše fantazie apod.)

Postoj žáka a zákonných zástupců ke škole a školní práci

Tento postoj závisí především na dobré motivaci a zvyšování sebedůvěry dítěte.

Postoj žáka ke škole dále ovlivňují i dílčí úspěchy a neúspěchy ve vzdělávacím procesu. Žáci, kteří pracují pod úrovní svých schopností a bez zvýšeného vlastního úsilí, nejsou motivováni k lepším

výsledkům a bývají ve škole nespokojeni. Neúspěch může být u žáka podnětem k většímu úsilí a snaze o zlepšení výsledků. Pokud jsou však neúspěchy příliš časté, motivace žáka se rychle snižuje.

Kdo řeší vzniklou situaci

vyučující předmětu – informují zákonné zástupce a třídního učitele, navrhují opatření

třídní učitel – zajišťuje společné schůzky vyučujících a zákonných zástupců, pořizuje zápis

ze schůzky, rozhoduje o potřebě vypracování plánu pedagogické podpory (PLPP),

výchovný poradce – účastní se jednání se zákonnými zástupci žáků a třídními učiteli, pokud selhala předchozí jednání

školní metodik prevence – zajišťuje preventivní aktivity ve spolupráci s vyučujícími, výchovnou poradkyní a žáky.

ředitel školy (zástupce ředitele školy) – vede evidenci žáků ohrožených neprospěchem (ve čtvrtletí, pololetí), v případě nutnosti zajišťuje opatření.

S žáky ohroženými školní neúspěšností pracuje v rámci Školního poradenského pracoviště výchovná poradkyně. Ve spolupráci s třídními učiteli a vyučujícími zajišťuje žákům s SVP poskytování doporučených podpůrných opatření.

Třídní učitelé vyhodnotí prospěch žáků ve třídě a určí je podle stanovených kritérií, seznam doporučených opatření předají výchovnému poradci. U nově podchycených žáků je zjišťována příčina zhoršení prospěchu a vypracován Plán podpůrných opatření.

V případě zhoršení školního prospěchu jsou neprodleně informováni rodiče prostřednictvím třídních učitelů. Výchovný poradce v tomto případě projedná na následující třídní schůzce se zákonnými zástupci studijní výsledky žáka a navrhne možnosti řešení. V případě jejich nepřítomnosti na třídních schůzkách je vyzve k projednání ve škole.

Výchovný poradce individuálně konzultuje studijní výsledky a jejich příčiny také s žákem samotným, třídním učitelem a vyučujícím daných předmětů. Poznatky z těchto konzultací jsou též zahrnuty do podpůrných opatření. V rámci strategie předcházení školní neúspěšnosti spolupracuje výchovný poradce se školním metodikem prevence.

V případě potřeby či zájmu nabízí žákovi a jeho zákonným zástupcům zprostředkování spolupráce s odborníky z PPP a SPC. Výchovný poradce se podílí i na koordinaci spolupráce mezi žákem a vyučujícím.

Výchovný poradce a školní metodik prevence má určené konzultační hodiny, které jsou vyvěšeny na dveřích kabinetu VP a vývěsce školy.

V rámci těchto hodin, po domluvě i mimo ně, umožní žákům individuální nebo skupinové konzultace, popř. doučování a doložitelně si vede evidenci žáků a formy práce s nimi. Na konci každého klasifikačního období výchovný poradce vyhodnocuje výsledky práce vyučujících se prospěchově slabými žáky a spolupráci s rodiči těchto žáků. Vede evidenci těchto hodnocení.

Formy a metody práce využívané při předcházení a řešení školní neúspěšnosti

Formy a metody práce využívané učitelem patří zejména:

- podpůrný studijní plán, tj. stanovení přiměřeného obsahu učiva – učitel stanovuje obsah učiva určený k osvojení v rozsahu, který odpovídá žakovým vzdělávacím možnostem (intelektovým i sociálním).
 - zadávání pravidelných úkolů vycházejících ze stanoveného obsahu učiva, tj. podpůrného plánu – zadání práce pro domácí přípravu – dílčí úkoly odpovídající žakovým vzdělávacím možnostem,
 - možnost plnit zadané úkoly ve volných hodinách ve škole, možnost doučování
 - užívání podpůrných aktivit – oznámení písemné práce, stanovení termínu zkoušení z konkrétního učiva, umožnění opakovaného opravného pokusu
 - používání podpůrných pomůcek při samostatné práci – přehledy, tabulky, kalkulačky, nákresy, aj. dle charakteru předmětu, které pomohou žákovi lépe se orientovat v učivu
 - individuální práce se žákem v rámci individuálních konzultací i v rámci vyučovací hodiny – pomoc žákovi odstranit výrazné mezery v učivu, podpora při výuce při výkladu nového učiva
 - domluva konzultačních hodin, kdy si učitel zve žáka na konkrétní termín v případě, že žák potřebuje opakovaně vysvětlit probírané učivo, učitel může pozvat i zákonné zástupce současně se žákem, aby je informoval o pravidlech práce, aby se s rodiči dohodl, jak mohou své dítě podpořit.
- Při selhání všech výše zmíněných podpůrných opatření je nezbytné opakování ročníku.

V Pelhřimově 20. 8. 2023

Ve spolupráci s výchovnou poradkyní Mgr. Olgou Spálovskou

zpracoval Mgr. Libor Capák - ředitel školy a školní metodik prevence